

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	alap (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve			A nemzetközi kapcsolatok elméletei HLM4401						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				Dr. Lönhárt Tamás egyetemi adjunktus					
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				Dr. Lönhárt Tamás egyetemi adjunktus					
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	4	2.6. Értékelés módja	E		2.7 Tantárgy típusa	DF	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	42	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					42
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					56
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	56				
3.8 A félév össz-óraszám	70 fiz./126 konv.				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• A kurzus során szükség van számítógépre és projektorra (digitális).
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• A szemináriumok során szükség van számítógépre és projektorra (digitális).

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• A doméniumnak megfelelő specifikus fogalmak elsajátítása és használata • A társadalomtudományok kutatási eszközeinek az alkalmazása • Saját kutatási projekt megtervezésének és végrehajtásának képessége • Adatgyűjtési képesség • Elemzési képesség
----------------------	---

Transzverzális kompetenciák	- Kritikai gondolkodás kialakítása - Beszédkésztség kifejtése - Közösségben végzett munka összehangolása - Elemző- és szintetizáló készség - Számítógéphasználat
-----------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- Legfontosabb általános célkitűzéseink: a Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok szakos hallgatóink számára a nemzetközi kapcsolatok alapfogalmai, főbb iskolái, meghatározó elméleti megközelítéseket közlétevé alapművei ismeretét nyújtja, elemző, a diákokat is a jelenkori elméleti viták mentén bevonni igyekvő szemináriumokkal egybekötve. - Az alapvető iskolák: realista, idealista, strukturalista, interdependencia, neorealista, stb. megismerése. - A kritikai iskolák: neomarxizmus, feminizmus, peace studies, stb. normatív érvrendszerének és projekcióinak elemző ismerete. - Az elemzés sajátos eszközeinek, az elemzés szintjeinek („level of analysis”), a fogalmi alapokkal és a mai, új fogalmi kereteket is megalapozó folyamatokkal ismeretjük meg, interaktív módon, hallgatóinkat.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A nemzetközi kapcsolatok tárgya, a nemzetközi kapcsolatok különböző típusú szereplői és sajátos szerepkörök, a nemzetközi intézmények, nemzetközi jog, a hatalom, biztonság, háború és béke kérdéskörére vonatkozó klasszikus elméletek kritikai elemzése. - A hatalmi politika és az erőegyensúly rendszerek, a biztonság és államérdek fogalmi köréhez fűződő elméletek elemzése. - A nemzetközi jog és intézmények, a kollektív biztonság, az agresszió és agresszor meghatározásánál kérdésköre, a beavatkozás joga és megelőző háborúk elméleteinek megismerése. - A hidegháború, elrettentés, fegyverkezés, eszkaéláció, válságkezelés, fegyverkezéskorlátozás elméletei. - Az integráció, globalizáció, migráció, demográfiai trendek, környezeti kérdések, posztkolonializmus, Észak-Dél kérdések, development and aid policies, technológia transzfer, civilizációs paradigma kérdéseire épülő elméleti viták megismerése, kritikai elemzése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető: alapfogalmak, módszertani kérdések, elemzés szintjei, elméleti megközelítések.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés.	-Kulcsszavak:nemzetközi kapcsolatok, nemzetközi rendszer, anarchia, hatalom, biztonság, nemzetállam, szuverenitás, globalizáció, integráció, szubszidiaritás, regionalizáció, interdependencia, erőforrások, korporációk, NGO, nemzetközi jog, béke,

		diplomácia, mass-media, közvélemény.
2. A klasszikus hatalmi erőegyensúly elméleti megközelítései	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: Hatalmi politika, nagyhatalom, rendszer polaritása, hierarchia, hegemonia, egyensúly, erőforrások, területiség, szuverenitás, határok, függetlenség, imperializmus, gyarmatosítás, anarchikus rend.
3. Realista/neorealista iskola.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: biztonság, államérdek, állam, szuverenitás, autoritás, egyensúly, relatív hatalom, Realpolitik, Machstaat.
4. A háború kérdése a nemzetköz kapcsolatok jelenkori elméleteiben.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: konfliktus, érdekek, katonai hatalom, polgárháború, agresszió, megelőző háború, szecesszió, világháború, lokális, regionális, globális konfliktusok, Hágai Egyezmény, Genfi Egyezmény, ENSZ Charta, felszabadítási háború, forradalom, gyarmati háborúk, „fog of war”, „game theory”, mozgósítás, elrettentés, stratégiai fegyver, háborús bűnök.
5. Moralitás és nemzetközi kapcsolatok: béke, nemzetközi jog, nemzetközi fórumok.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: idealizmus, moralitás, nemzetközi rendszer, egyetemes emberi jogok, ENSZ, nemzetközi jog, EBESZ, nemzetközi szervezetek, nemzetközi egyezmények és szerződések, válságkezelés, emberiség elleni bűntett, Nürnbergi Per, Hágai Bíróság a volt Jugoszlávia területén elkövetett emberiség elleni bűntettek elítélésére
6. Biztonsági szervezetek és a biztonság kérdése a nemzetközi kapcsolatokban.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: nemzetbiztonság, regionális biztonság, abszolút/relatív biztonság, Nemzetek Szövetsége, ENSZ Biztonsági Tanácsa, intelligence, rendszerbiztonság (NATO, SEATO, ANZUS, CENTO), szatellit-rendszer, Varsói Szerződés Szervezete, EBESZ, védelem, beavatkozás, megelőzés.
7. Interdependencia, integráció, transznacionális kapcsolatok	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: interdependencia, neoliberalizmus, kereskedelem és gazdasági egymásrautaltság, protekcionizmus, autarhia, nyílt rendszer, interdependencia, neofunkcionalizmus, föderalizmus, multinacionális korporációk, transznacionális kapcsolatok, közös piacok, monetáris unió.
8. Globalizáció, világ gazdaság és nemzetközi kapcsolatok.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: gazdaságpolitika, globális gazdaság, globális kultúra, nyugati civilizáció, posztmodern, Bretton Woods, Nemzetköz Valutaalap, Világbank, GATT, „off shore”, WTO, G8, Davos, antiglobalizációs mozgalmak.
9. Kritikai paradigmák: feminizmus, neomrxiamus, anarchizmus, Peace Studies, EcoPolitics.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: demográfiai trendek, Harmadik Világ, migráció, GDP, szuverén adósság, „brain drain”, Greenpeace, klímaváltozás, szennyezés, Kyotoi Egyezmény, FAO, World Food Survey, epidémiák elleni küzdelem, Médecins sans frontieres, Aid policies, donor fatigue, neokolonializmus, strukturális hatalom, imperializmus.
10. Bipoláris rendszer és elrettentés: a hidegháború elméleti megközelítései.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: hidegháború, elrettentés, elgátolás, massive retaliation, roll back, fegyverkezési verseny, detente, blokkok, Harmadik Világ, SALT I, ABM, rakétatelepítési válság, agresszió, force de frappe, nemzetközi konferencia.
11. Posztkolonializmus és Harmadik Világ	Előadás,	- Kulcsszavak: függtelenedés, dekolonizáció,

kérdései – elméleti megközelítések.	szemléltetés, megbeszélés,	szuverenitás, erőforások, technológia transzfer, szuverén adósság, aid, Közel-Kelet, OPEC, oil shock, forradalom, felzárkózás, integráció. globalizáció, migráció, „brain drain”.
12. Diplomácia: elmélet és gyakorlat.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: szuverenitás, függetlenség, diplomácia, szereplők, tárgyalás, misszió, diplomáciai testület, extrateritorialitás, immunitás, decision-making, analysis, intelligence, diplomáciai konfliktus, persona non grata, kulturális diplomácia, nemzetközi konferenciák.
13. Mass-media, közvélemény és nemzetközi kapcsolatok.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: média, közvélemény, demokrácia, pluralizmus, kontroll, cenzúra, konszenzus, propaganda, leadership, bias, low politics, technológia, rezsim, tematizálás, mobilizálás, manipulálás.
14. A hidegháború utáni nemzetközi rendszer elméleti megközelítései.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: hatalom, polaritás, globalizáció, integráció, civilizáció, agersszió, genocídium, béketeremtés, békefenntartás, first strike concept, out of area security concept, feed back, decision making, rough state, intelligence, terrorizmus, multilateralizmus.
8.2 Szemináriumok	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető: alapfogalmak, módszerek, elemzés szintjei, főbb paradigmák, iskolák.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	- Kulcsszavak: nemzetközi kapcsolatok, szereplők, rendszer, biztonság, hatalom, államérdek, szervezetek, egyezmények, konferenciák, interdependencia, szuverenitás, integráció, globalizáció, béke, háború, konfliktus, verseny, erőforrások, polarizáció, hatalmi hierarchia, nemzetközi jog, diplomácia, mass-media, közvélemény.
2. A klasszikus hatalmi politika és az erőegyensúly elméleti megközelítései.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A hatalmi erőegyensúly és a weszfáliai békerendről a napóleoni háborúkig működő nemzetközi rendszer. 2. Szövetségi rendszerek és világháborúk (1914-1945): a hatalmi tömböktől az antagonisztikus kooperációig.
3. A realista/neorealista iskola.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Bismarck és III. Napóleon – a hatalmi politika elmélete és gyakorlata. 2. Kissinger és Kína: a neorealizmus elmélete és gyakorlata.
4. A háború kérdése a jelenkori nemzetközi kapcsolatok elméleteiben.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Az első világháború kirobbanásáról és jellegéről szóló elméleti viták. 2. A második világháború okairól: az idealista normatív iskola elméletei és a gyakorlat. 3. Béketeremtés és békefenntartás: a nemzetközi szervezetek és a jelenkori háborúk.

5.Moralitás, nemzetközi jog, béke és elméleti megközelítései.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Az emberi jogok és a nemzetközi szervezetek hatásköre. 2. Agresszió és kollektív biztonság. 3. Nürnbergi Per: az emberiség elleni bűntettek és a nemzetközi jog.
6. Biztonsági szervezetek és a biztonság kérdése a nemzetközi kapcsolatok elméletében.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Nemzetek Szövetsége: a wilsonizmus elmélete és gyakorlata – elméleti viták. 2. A NATO és a rendszerbiztonság. 3. NSC 98: out of area security concept.
7.Interdependencia, transznacionális kapcsolatok, integráció.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Moravcsik elmélete a gazdasági integrációról. 2. David Mitrany és a spill over elmélete. 3. Interdependencia és neofunkcionalizmus: Keohane és Nye elméletrendszere.
8. Globalizáció, világ gazdaság és nemzetközi kapcsolatok.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	Referátumtémák: 1. Globalizáció és szuverenitás kérdései. 2. A Harmadik Világ és az antoglobalista mozgalmak elméletei.
9. Kritikai paradigmák: feminizmus, anarchizmus, neomarxizmus, Peace Studies, Ecopolitics.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A feminizmus mint a nemzetközi kapcsolatok elmélete: célok, eszközök, értékek. 2. Ecopolitics: a globális felmelegedés kérdése. 3. Neomarxizmus: a neoimperializmus elleni érvrendszer.
10. Hidegháború, bipoláris rendszer, elrettentés.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A bipoláris rendszer és az elgátolás doktrínája. 2. A kubai válság hatása a nemzetközi kapcsolatok elméleteire. 3. Force de frappe: a francia elrettentési politika logikája.
11. Posztkolonializmus és a Harmadik Világ.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Az el nem kötelezettek mozgalma és a

		bandungi nyilatkozat elvei. 2. Neokolonializmus és új imperializmus kritikája: Noah Chomsky elméletei. 3. OPEC és „oil shock”: a Nyugati Világ és a posztkoloniális viszonyok.
12. A diplomácia elmélete és gyakorlata.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A diplomáciai testület: működése, céljai, jogköre. 2. A diplomáciai tárgyalások elméleti alapjai. 3. A konferenciák diplomáciájának specifikus elemei.
13. Mass-media, közvélemény és nemzetközi kapcsolatok.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A közvélemény és a nemzetközi kapcsolatok: a titkos diplomácia vége? 2. A mobilizálás és manipulálás technikái. 3. Imázspolitiká: helye és szerepe a sikeres külpolitikában.
15. A hidegháború utáni nemzetközi rendszer elméleti megközelítései.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	- Referátumtémák: 1. Huntington civilizációs paradigmája. 2. Amerikai biztonságpolitika és globális érdekek: Kissinger, Albright, Brzezinski vitája. 3. A nemzetközi terrorizmus jelenségéről.

Könyvészet:

A. Kötelező könyvészet:

1. Hans J. Morgenthau, *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace*, Alfred A. Knopf, New York, 1962. (BCU, Biblioteca Institutului de Istorie)
2. Joshua Goldstein, *International Relations*, Harper Collins Publishers, New York, 1994. (Biblioteca Facultății de Politologie)
3. James E. Dougherty, Robert L. Pfaltzgraff Jr., *Contending Theories of International Relations. A Comprehensive Survey*, Harper Collins Publishers, 1990. (Biblioteca Facultății de Politologie)
4. Kenneth N. Waltz, *Omul, Statul și Războiul: O abordare teoretică*, Institutul European, Iași, 2001. (BCU)
5. Hedley Bull, *Societatea anarhică. Un studiu asupra ordinii în politica mondială*, CEU Press, Chișinău, 1998. (BCU)
6. Raymond Aron, *Le Grand Débat. Initiation à la stratégie atomique*, Calmann- Lévy, Paris, 1962. (BCU)

B. Választható könyvészet:

1. K.J. Holsti, *International Politics. A Framework for Analysis*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1995. (Biblioteca Facultății de Politologie)
2. Steffano Guzzini, *Realism și relații internaționale*, Editura Institutul European, Iași, 2000. (BCU, Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie)
3. John Baylis, N. J. Rengger (Eds.), *Dilemmas of World Politics. International Issues In A Changing World*, Clarendon Press, Oxford, 1992. (Biblioteca Facultății de Politologie)
4. Robert O. Keohane, Joseph Nye, *Power and Interdependence*, Scott, Foresman and Company/ Reprinted by the permission of Harper Collins Publishers, 1977. (Biblioteca Facultății de Politologie)
5. Karen Mingst, Jack Snyder (eds.), *Essential Readings in World Politics*, W.W. Norton & Company, New York, London. (Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie)
6. Samuel P. Huntington, *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1998. (BCU).
7. Robert W. McElroy, *Moralitatea în politica externă americană. Rolul eticii în relațiile internaționale*, Editura Paidea, 2002. (BCU).
8. Mircea Malița, *Diplomația. Școli și instituții*, Ediția a II-a (revăzută și adăugită), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975. (BCU, Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie)
9. Martin Wight, *Politica de putere*, Editura ARC, 1998. (BCU)

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy eleget tesz a következő elvárásoknak:

- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Írásbeli vizsga formájában a hallgatóknak be kell számolniuk a kurzus alatt elsajátított tárgyi, fogalmi ismereteikről.	Írásbeli vizsga	60%
10.5 Szeminárium	A hallgatóknak aktívan kell résztvenni a szemináriumokon, 2 referátumot bemutatva, s minimum 75%-án résztvéve e tárgyból tartott szemináriumoknak. A referátumok egyenként min. 5- max. 8 oldalas, írott, könyvészet kötelező feltüntetésével elkészített beadandó dolgozat, mely a végső jegy 20%-t jelenti.	2 referátum bemutatása és megvédése.	20%
	Az alapfogalmak jó ismerete és használata. Ha a hiányzások elérik a szemináriumok 25%-t, vagy a referátumok nem érik el a követelmények minőségi szintjét, félévi dolgozat írásban való beadására köteles a hallgató – melyet legkésőbb az	Fogalamak helyes használata, formai követelmények teljesítése	20%

	írásbeli vizsga előtti napig le kell adni a tanárnak.		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Szemináriumok minimum 75% aktív jelenlét. • Átmenő jegy (5) elérése minden felmérési kategóriánál.			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2015. 05.12

Lect. Dr. Lönhárt Tamás

Lect. Dr. Lönhárt Tamás

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2015. 05.15

Prof. Dr. Pál Judit